

UNIwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w
POZNANIU
KATEDRA I KLINIKA NEUROLOGII WIEKU
ROZWOJOWEGO

ul. Przybyszewskiego 49
60-355 Poznań

tel. 061 869-12-55
fax 061 869-15-53
e-mail: nwrsk2@ump.edu.pl

dr hab. n. med. Marcin Żarowski
Pracownia Polisomnografii i Badań Snu Dzieci i Młodzieży
Katedra i Klinika Neurologii Wieku Rozwojowego
Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu
ul. Przybyszewskiego 49
60-355 Poznań
zarowski@ump.edu.pl

Poznań, dn. 15.09.2021 r.

Recenzja pracy doktorskiej magister Klaudii Kurowskiej

pt.: „Analiza jakościowa i ilościowa EEG w drgawkach pierwszorazowych u pacjentów wieku rozwojowego”,

promotor: dr hab. n. med. Joanna Śmigielka- Kuzia.

Autorka podjęła się analizy ilościowej i jakościowej EEG w drgawkach pierwszorazowych u dzieci. Elektroencefalografia (EEG) to szczególnie istotne badania w Neurologii Dziecięcej, umożliwiające ocenę aktywności bioelektrycznej kory mózgu. Badanie EEG znajduje zastosowanie w diagnostyce stanów napadowych, które w przeważającej większości występują w populacji pediatrycznej.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska ma formę monografii i układ typowy dla dysertacji w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Na pracę składa się 106 stron maszynopisu a tekst został podzielony formalnie na 14 rozdziałów, zawiera ona 19 tabel, 32 wykresy i trzy ryciny. Na początku pracy

przedstawiono wykaz skrótów. Ponadto Autorka zamieściła w pracy rozszerzone streszczenia w języku polskim i angielskim oraz kopię zgody komisji bioetycznej na przeprowadzenie tematu badawczego.

Spis piśmiennictwa obejmuje 143 pozycji ułożonych w kolejności cytowania, w przeważającej większości opublikowanych w ostatnich 5 latach. Piśmiennictwo dobrane tematycznie, nie budzi zastrzeżeń, tak pod względem merytorycznym jak i redakcyjnym.

W pierwszej części dysertacji autorka w sposób obszerny i wyczerpujący przedstawia zagadnienia teoretyczne, wprowadzając czytelnika w podstawy Elektroencefalografii, rozpoczynając od zagadnień historycznych, poprzez techniczne, kończąc na zagadnieniach klinicznych związanych ze stanami napadowymi. W opinii recenzenta część przedstawiająca aspekty kliniczne stanów napadowych, w której autorka opisuje między innymi napady drgawkowe, NES, PNES, napady padaczkowe ich podział diagnostykę i epidemiologię, powinna stanowić osobny rozdział pracy doktorskiej, zwiększyłoby to czytelność i przejrzystość dysertacji. W tym nowo wyodrębnionym rozdziale, dobrze byłoby zastosować wielopoziomowe podrozdziały co przyczyniłoby się do większej czytelności tego niewątpliwie ciekawego i wartościowego dydaktycznie fragmentu dysertacji. W części technicznej uwagę zwraca rzetelne opisanie rodzajów artefaktów występujących w zapisach EEG, brakuje natomiast ryciny przedstawiającej schemat umieszczenia elektrod wg. międzynarodowego systemu 10-20, co zdecydowanie ułatwiłoby czytanie pracy przez osoby niezwiązane zawodowo z elektrofizjologią. Rozdział 1.12 w opinii recenzenta dotyczy padaczki, a ściślej mówiąc „napadów padaczkowych”, nie zaś jak to autorka ujęła w tytule „napadów drgawkowych”, które są tylko jedną z form napadów padaczkowych. Wątpliwości budzi również zarówno użycie starej formy „petit-mal”, jak również określenia „napad nieobecności” dla określenia napadów nieświadomości.

Należy podkreślić, że część teoretyczna pracy została przygotowana starannie, z dbałością o szczegóły, w sposób jasny i przejrzysty, przez co stanowi ona doskonale wprowadzenie do przedstawionych w dalszej części badań własnych.

Następnie autorka omawia cel głowy i cele szczegółowe rozprawy doktorskiej. Główny cel, jaki postawiła sobie Autorka, a mianowicie wykazanie specyfiki zmian w zapisach EEG u pacjentów z występującymi pierwszorazowo napadami drgawkowymi w porównaniu do grupy dzieci bez napadów, został prawidłowo sformułowany. Cele szczegółowe stanowiące rozszerzenie celu głównego o zagadnienia związane między innymi z korelacją zmian w zapisie EEG z wiekiem, płcią, etiologią, wywiadem rodzinnym i obciążeniem okołoporodowym; analizą jakościową oraz ilościową EEG w obu grupach i inne stanowią dobrą podstawę do dalszego prowadzenia badania.

Następnie autorka charakteryzuje grupę badaną i kontrolną oraz zastosowane metody badawcze.

Materiał badawczy stanowiła grupa obejmująca 100 dzieci (po 50 odpowiedni w grupie badanej i kontrolnej), pacjentów Kliniki oraz Poradni Neurologii i Rehabilitacji Dziecięcej Uniwersyteckiego Dziecięcego Szpitala Klinicznego w Białymstoku. Grupy badana i kontrolna są dobrze dobrane pod względem wieku i płci oraz prawidłowo opisane, a kryteria włączenia i wykluczenia z grupy badawczej precyzyjnie określone.

W części poświęconej metodyce badań Autorka w sposób wyczerpujący przedstawia metodykę prowadzenia badań EEG zastosowaną na potrzeby dysertacji.

Odpowiednio dobrane przez Autorkę grupy badana i kontrolna oraz zastosowane narzędzia badawcze stworzyły dobrą postawę od uzyskania rzetelnych wyników oraz pozwalają na wyciąganie prawidłowych wniosków. Przy przygotowaniu pracy do wysłania do publikacji recenzent sugeruje delikatne przeredagowanie i uporządkowanie rozdziału trzeciego w celu uniknięcia, między innymi, powtórzeń elementów zawartych już wcześniej we wstępie.

Na uznanie zasługuje obszerny i bardzo starannie przygotowany rozdział prezentujący uzyskane przez Autorkę wyniki. Wyniki przedstawione są w sposób jasny i wyczerpujący a Autorka wykorzystała w tym celu liczne - 32 wykresy oraz dziewiętnaście tabel, znacznie poprawiając w ten sposób czytelność dysertacji. Pod względem edytorskim tabele przygotowane bardzo starannie, chociaż można mieć wątpliwości co do użycia koloru czerwonego do uwypuklenia wartości istotnych

statystycznie. Wydaje się, że zastosowanie czcionki pogrubionej (tak jak to się zwyczajowo robi w publikacjach) byłoby wystarczające.

Zgodnie z oczekiwaniami wzorec zapisu EEG u dzieci po przebytych pierwszorazowym napadzie drgawkowym różnił się w porównaniu do grupy kontrolnej dzieci zdrowych. Autorka wykazała również korelację pomiędzy występowaniem obciążeń okołoporodowych i wywiadu rodzinnego w kierunku padaczki ze wzorcem fal mózgowych w grupie badanej, a zmiany w zapisach EEG grupy badanej miały głównie charakter uogólniony napadowy.

W dyskusji Autorka przeprowadza rzetelną i wnikliwą analizę uzyskanych wyników, odnosząc je do licznych, aktualnych (w przeważającej większości z ostatnich 5 lat) pozycji piśmiennictwa światowego.

Prawidłowo przeprowadzona obszerna dyskusja w sposób jednoznaczny wspiera, trafne i dobrze sformułowane wnioski zamykające recenzowaną dysertację doktorską. W opinii recenzenta w przygotowaniu do publikacji należy zwrócić uwagę na to, aby wnioski w większym stopniu odpowiadały celom pracy, co wymaga tylko nieznacznego ich przeredagowania.

Na pozytywną ocenę przedstawionej dysertacji wpływa zarówno oryginalność doboru tematyki badań, staranność doboru grup badanej i kontrolnej, rzetelność opracowania wyników badań i ich wyczerpujące przedstawienie. Szeroka dyskusja z aktualnymi pozycjami piśmiennictwa, dotyczącymi zagadnień związanych z przedstawianą problematyką zastosowania Elektroencefalografii u pacjentów pediatrycznych z pierwszorazowymi napadami padaczkowymi.

W przedstawionej do recenzji dysertacji Autorka wykazała, że potrafi planować oraz prowadzić rzetelne badania naukowe, wykazała się również biegłą znajomością tematyki elektrofizjologii, która jest przedmiotem pracy doktorskiej. Autorka posiada rzetelną wiedzę z zakresu przedmiotu i znajomość aktualnego piśmiennictwa, potrafi prowadzić syntetyczną analizę uzyskanych wyników i wyciągać logiczne wnioski na podstawie poczynionych spostrzeżeń. Przedstawione w dysertacji wyniki są ciekawe i wnoszą dodatkową wiedzę, która z pewnością znajdzie wykorzystanie praktyczne w pracowniach elektroencefalografii pediatrycznej.

Z obowiązku recenzenta zwracam uwagę na fakt, że pomimo bardzo starannego przygotowania rozprawy doktorskiej Autorka nie ustrzegła się drobnych błędów i niezręczności o charakterze językowym i stylistycznym. Szatę graficzną prezentowanej dysertacji wykonano wyjątkowo starannie i estetycznie.

Przedstawione w niniejszej recenzji drobne uwagi i sugestie, które wynikają z obowiązku recenzenta, w żadnym stopniu nie wpływają na pozytywną merytoryczną ocenę dysertacji doktorskiej.

Praca doktorska nosi wszelkie znamiona dzieła oryginalnego i spełnia warunki wszystkie warunki stawiane są dysertacji na stopień doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne.

W związku z tym przedkładam wniosek do Wysokiego Senatu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie magister Klaudii Kurowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab. n. med. Marcin Żarowski

Zastępca Kanclerza
Kolegium Nauk o Zdrowiu

Dr hab. Marcin Żarowski